

Alois Hotschnig
Belki Bu Defa, Belki Şimdi

Çeviren: Mustafa Tüzel

Belki Bu Defa, Belki Şimdi

Walter gelmiyor, aslında bu bizim için sorun olmazdı, ne var ki anne babamız, onun hayaliyle ve onlarda toplandığımızda bir kez daha çıkıp gelebileceği ve böylece sayımızın, bütün ailenin, hepimizin tam olacağı umuduyla yaşıyorlar, sanki hepimiz birbirimize bağlıymışız ve bir kez daha ya da hiç değilse bir defalığına hepimiz bir olabilirmişiz gibi, çünkü daha önce olmadı bu, hem de hiç.

Onları ziyaret ettiğimde, ertesi gün hep birlikte doğum gününü kutlamak için arabayla kız kardeşime gitmeyi önerince—son defasında yaptığım gibi—sevindiler, çünkü çocuklarının bir arada olmasına her şeyden çok önem verirler, böylece ertesi gün kız ve erkek kardeşlerime sürpriz yapmayı kararlaştırdık, sonra belki zaman kalırsa diğer erkek kardeşime gitmeyi de düşündük. Çünkü o da biraz uzakta oturuyor.

Bir arada olmanız beni ne kadar memnun ediyor biliyosun, diyor annem ve benim yokluğumda neler yaşadıklarını anlatıyor, birbirimize daha yaklaşıyor ve yakınlaşıyoruz, bir süre sonra suskunlaşıp sessizleşiyor, belki ikimizin gitmesi ve benim evde kalmam daha iyi olur, diyor babam, Walter yarın uğrar belki, ertesi gün kız kardeşime de gitmiyoruz, çünkü annem babamı yalnız bırakmak istemiyor, Walter ama gelirse onu da görmüş olacağını söylüyor, böylece ikisi de yerlerinde, evde kalıyorlar, ben de onlarda kalıyorum, kız kardeşim de doğum gününü on yıllardır arzuladığı gibi kendi evinde değil, anne babasının evinde kutlamak için onlara misafirlige geliyor.

Her zaman ikisinden biri evde kalırdı. Kendimi bildim bileli evden ikisi birlikte çıkmadılar, bir süredir Walter'in gelip de onları evde bulamayacağı korkusuyla tek başlarına da çıkmıyorlar artık.

Görüşmek istediğimizde bizim onlara gitmemiz gerekiyor ve biz de bunu yapıyoruz, bunun için yeterince vesile oluyor, babamın doğum günü, annemin doğum günü, evlilik yıldönümleri, Walter'e çok benzediği söylenen öteki erkek kardeşimin doğum günü, isim yortuları, düğünler ve vaftizler, Azizler Günü ve Ölmüşler Günü, Noeller, Paskalyalar ve Panktot yortuları, yeterince fırsat var ve faydalanıyoruz bunlardan. Dört bir yandan yola koyulup anne babamızın evinde buluşuyoruz.

Babamın Walter'den başka bir erkek ve bir kız kardeşi daha var, ikisi de her kutlamada geliyor, onların kızları ve oğulları, çocuklarıyla birlikte kuzenler, yeğenler, büyük amca da geliyor, maaile yani, aslında tam da değil işte, çünkü Walter amca hep eksik kalıyor, bunca yıldan sonra onun gelmesi ne kadar ihtimal dışıysa, onu beklemek, bu defa, bugün ya da tam şimdi gelebileceği umudunda bir o kadar inat ediyorlar.

Ne var ki Walter gelmiyor, en azından onlarda olduğumuz zamanlarda. Biz orada olanlar, hiçbirimiz onun yokluğunu telafi edemiyoruz ve dikkatlerini başka yöne çekip onu unutturmak için ne kadar uğraşsak da bunu başaramıyoruz. Bizler de değerliyiz, ama onun kadar değil, çünkü Walter'in yokluğu hepimizi anne babamızın gözünde ve kendi gözümüzde görünmez kılıyor. Mevcut olmayanlar kaydediliyor ve fark ediliyorlar, kapıdan girip, kendilerini bekleyen gruba karışıp orada kayboldukları âna dek böyle devam ediyor. Oyun hep aynı, kim orada kim değil, şimdi kaç kişi olduk, başka kim gelebilir, kim gelmez.

Diğerlerinin de adları anılır, ama kastedilen hep odur. Walter sorulmaz, bu konuda uzun zaman önce sessizce uzlaşmıştır. Walter hakkında tek kelime çıkmaz bizden. Oysa anne babamız her defasında ondan başlarlar, bu yüzden o andan itibaren sadece Walter hakkında konuşulur.

Evin içinde, önünde ya da bahçede karşılıklı oturup bekleriz ve bunu yapmıyormuş gibi davranırız özellikle, birbirimizin gözleri önündeyizdir ve birbirimizle yetinmeye çalışırız, ama yetinmeyiz, hem nasıl olur, aslında hep birlikte başka birini bekliyorken, öğleden önce, öğleden sonra, akşama ve geceye kadar, kimi zaman onu bir sözcükle anmadan kimi zaman da ondan başka hiçbir şeyden söz etmeden, yıl boyunca bayram günlerinde ve resmi tatillerde, bunların arasındaki dönemlerde ve yaşadığımız tüm bu yıllar, on yıllar boyunca. Onu hiç aklımıza getirmeden bir arada olmayı bir kez başarsak bile, içimizden birinin tek bir bakışı yetiyor ve hepimizin aklına yine Walter ve bir araya gelmemizin bir kez daha tatmin etmediği anne babamız yerleşiveriyor.

Tekrar tekrar kapıya yönelen ve asla o anda karşılaştıkları kişiyi kast etmeyen bakışlar, bulunamaz bir insanı arayan ve birbirimize karşılıklı olarak yalnızca, ama Walter değilsin sen, hayır, dediğimiz bakışlar. Bu bakışları yorumlamayı anlayınca ve kastedilenin ben değil de orada olmayan biri olduğunu ve orada olmayan kişinin de daima o olduğunu idrak edinceye kadar yıllarımı verdim.

Böyleydi bu ve hâlâ da farklı değil, içimizden hiç kimse her şeyin neden eskisi gibi olduğunu, neden bir zamanlar olduğu gibi kalması gerektiğini söyleyemezdi. Bu minval üzerine, her zaman Walter'le yaşadık. Onu hem tanıyoruz hem de tanımıyoruz, daha genç olanlarımızdan hiçbiri hiçbir zaman onu dünya gözüyle görmedi. Buluşmalarımızda, anne babamızın ya da doğum günü kutlanan birinin çocukluk fotoğraflarına baktığımızda da Walter amca görünmüyordu.

Onu hakkında duyduklarımızdan, anne babamızın anlattıklarından ve bekleyişlerinden ve günün birinde her birimize bulaşan, gerçekleşmemiş umuttan tanıyoruz. Bir kutlama sırasında kapıdan bir yabancı girse, ya da pencere-lerden birinin önünden biri geçse, kardeşlerimin çocuklarının yerlerinden fırlayıp acaba bu yabancı Walter amca olabilir mi, diye emin olmak için birbirlerine baktığını sık sık görürüz, sonra birbirlerini onun Walter amca olamayacağına ikna ederler, başlarını kuşkuyla bir evet bir hayır anlamında sallarlar, ama sonuçta, hangi nedenle olursa olsun, bu Walter amca değildir, hayır, Walter amca böyle değildir, daha uzun boyludur, ya da daha da kısa, duruma göre değişir, çünkü her birimizin kendine göre bir Walter imgesi vardır kafasında. Yine de tüm anlatılanlarda o iyi huyludur, iyi niyetlidir, özenlidir ve her birimizle ilgilidir. Böyle anlatılır bize. Ama onun varlığına inanmayız biz, tıpkı daha ben bir çocukken yıllarca inanmadığım gibi. Oysa Walter var. Bir karısı var, adı Ria. Anne babamızın evine gelip gider bu kadın. Bir oğlu, bir de torunu var Walter'in, neden kendisi de olmasın? Var o. Ziyarete geliyor. Anne babamızın anlattıkları doğruysa tabii, çünkü bu ziyaretlere tanıklık edenimiz olmadı hiç. Her neyse, onun *ziyaretinden* sonra anne babamızın hayatı bir süreliğine düzene giriyor.

Bize selamlarını yolluyor. Ayrı ayrı her birimiz için iyi şeyler söylüyor. Bir sonraki buluşmamıza katılma sözü veriyor, bizimle, her birimizle tanışacağı için seviniyormuş, öyle deniyor. Bize böyle söylenir ve biz de dinleriz. Her zaman, buna inanan birileri çıkar içimizden, belki de anne babamızın hatırına inanmış gibi yapıyorlardır, bu dile getirilmez. Hepimiz buna inanmış gibi ve sanki günün birinde, belki de bu defa, hatta şimdi mümkünmüş gibi görünürüz.

Walter gelmedi. Bunun tersi de olmadı, anne babamız da Walter'e hiç gitmedi. Biz çocukları davet ettiği de hiç görül-

medi. Walter kendisine gidilmesini ezelden beri men etmişti ve anne babamız da buna uymuştu, en azından hep böyle söylendi.

Aile arasındaki kutlamalardan çoktandır uzak durmak istiyordum. Ne zaman diğerleriyle birlikte mutfakta ya da bahçede otursam ve etrafımızdaki gürültü çoğalsa, Walter'i ve şimdi onun başka bir yerde, biz olmadan ne kadar sakin ve rahat olabileceğini ve buradan uzaklaşmanın benim için de ne kadar elzem olduğunu düşünüyordum. Sonra onun bizi reddedişine hayranlık duyuyordum ve arabaya binerken, giderken ve eve dönerken tek düşündüğüm, bir daha ki kutlamaya katılmamak, bir sonrakine, hatta hiçbirine bir daha gelmemek oluyordu, çünkü anne babam ve etrafındaki herkes, onların isteklerine artık karşılık veremeyeceğimi fark etmeliydiler. Buna karar veriyordum, ama yine de, bir sonraki vesilede orada oluyordum.

Sonra yine de uzaklaştım, uzakta kaldım ve bir daha gelmedim, böyle bir dönem de oldu. Çok geçmeden, namevcut olmanın, namevcut kalmanın gerektirdiği enerjiye sahip olmadığımı fark ettim, çünkü bu dönemde de aklım fikrim yalnızca onlarda ve bu arada Walter'in gerçekten gelip gelmediğinde oluyordu.

Yokluğumda, akrabalarımın hiçbiri uzak duruşum hakkında konuşmadı benimle. Buna kayıtsız kalamadım, çünkü eksikliğimi pekâlâ fark etmiş olmalıydılar, ama onlardan kopmayı da istiyordum. Gelgelelim, babam yaşlı, annem de artık genç sayılmaz, bu ikisini daha kaç kere görebileceğim, diye düşünerek kendimi yeniden gitmeye zorladım.

Anne babamız bu insana bağlılar, onlarla birlikte bizler de ona bağlıyız. Walter onları üzüyor ve onlar buna izin veriyorlar, biz de öyle, sanki ona karşı bir borç ödeniyormuş ya da ne olduğunu kimsenin bilmediği bir suçun cezası çekiliyormuş gibi.